

Aftale om finansloven for 2015

5. maj 2015

Naalakkersuisut og Siumut, Atassut samt Demokraatit har indgået Aftale om finansloven for 2015. Aftaleparterne er enige om at forberede og gennemføre nye initiativer med afsæt i følgende mål og temaer:

Mål for finansloven for 2015

Mere for pengene i det offentlige

Vækstskabende rammer

Reformer - fra snak til handling

Fra passiv forsørgelse til aktiv medborger

Noget for noget

Ét stærkt og helt samfund

Temaer i aftalen om Finanslov for 2015

- Velfærdsreformer
- Bedre rammevilkår for erhvervslivet
- Udvikling af turismen
- Fokuseret indsats over for udsatte børn og unge
- Modernisering af fiskeriet
- Fangst og landbrug
- Et dynamisk og rummeligt arbejdsmarked
- Klare rammer for et velfungerende sundhedsvæsen
- Stærke medier og et stærkt samfund
- Bedre økonomistyring i det offentlige og skånsomme besparelser
- Anlægsinvesteringer

Med vedtagelsen af finansloven for 2015 er der balance på DA samlet set over perioden 2015-2018.

Med finanslovsaftalen følger en række ændringsforslag til 3. behandlingen, der følger af bilag 1.

Der er imidlertid fortsat udfordringer med at sikre en balance i de kommende år. Finansloven indeholder både besparelser, igangsættelse af udgiftsdæmpende reformtiltag og lægger op til at skabe bedre rammer for erhvervsmæssig vækst. Partierne er opmærksom på, at der indbygget i finansloven for 2015 er indbygget en såkaldt indtægtsreserve med virkning fra 2016.

Det betyder, at der i det forslag til finanslov for 2016 kan blive behov for en stigning i skatter og afgifter, når målet om økonomisk balance over en fireårig periode skal opretholdes. Dette skærper samtidig kravet til at føre en ansvarlig økonomisk politik med fokus på både at skabe nye indtægter og

tilpasse den offentlige økonomi på ændringerne i befolkningssammensætningen, der gradvist vil indebære større udgifter for de offentlige kasser.

Oversigt over finanslovsaftalen og delaftaler for 2015

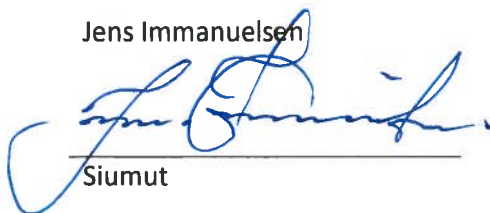
	Siumut	Demokraatit	Atassut	Inuit Ataqatigiit	Naleraq
Aftale om finansloven for 2015	X	X	X		
Aftale om velfærdsreformer					
Aftale om rammevilkår for erhverv og turisme					
Aftale om fiskeri					
Aftale om fiskeri og landbrug					
Aftale om medier og samfund					
Aftale om den offentlige sektors økonomi					
Aftale om anlægs- og boligområdet					

Partierne Siumut, Atassut samt Demokraatit er hermed nået til enighed om at indgå følgende aftale om FFL 2015.

Som led i aftalen er partierne desuden enige om at foreslå overfor Naalakkersuisut, at der fremsættes ændringsforslag i forbindelse med 3. behandlingen af FFL 2015, der er i overensstemmelse med det aftalte. Forslag til ændringsforslag til 3. behandlingen af FFL 2015, der fremsættes som følge af nærværende aftale, vedlægges som bilag 1.

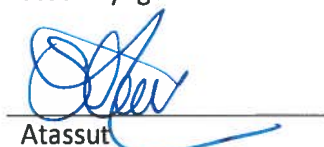
Nuuk, den 5. maj 2015

Jens Immanuelson

Siumut

Steen Lynge

Atassut

Tillie Martinussen

Demokraatit

Velfærdsreformer – delelementer

Naalakkersuisut og Siumut, Atassut samt Demokraatit er enige om at igangsætte reformer på velfærdsområdet, der kan bidrage til at skabe øget selvforsørgelse, har en god social balance og bidrager til at fremtidssikre velfærdssamfundet over en årrække.

Reformerne skal blandt andet tage afsæt i at håndtere de af blandt andre Skatte- og Velfærdskommissionen påviste udfordringer med at finansiere velfærden, som en ændret demografisk sammensætning af befolkningen betyder over de næste 10-20 år.

Der er behov for reformer på en række områder, hvorfor de vil skulle gennemføres og indføres over flere år. Partierne bag finanslovsaftalen for 2015 inddrages naturligt i det videre arbejde med forberedelsen af yderligere reformer, herunder på skatte- og boligområdet. Som konsekvens af dette er det blandt andet aftalt at mødes om forslag til finanslov 2016 inden færdiggørelsen.

Førtidspensionsreformen

I finansloven for 2015 gennemføres således en reform af førtidspensionsområdet, der skal øge incitamentet til selvforsørgelse, og på en positiv måde fastholder flere borgere på arbejdsmarkedet. De kræver midler til

Ingen af de svageste førtidspensionister vil blive økonomisk ramt af reformen. I forhold til den nuværende ordning vil de svageste enten blive stillet bedre eller få samme vilkår som før.

To konkrete eksempler: En enlig uden arbejdsevne vil modtage det samme før og efter reformen, hvilket vil sige 106.000 kroner (2013). Og et par, hvor begge er førtidspensionister, vil i dag modtage 159.000 kroner – og med reformen vil de samlet modtage 212.000 kroner (2013) – en nettostigning på 53.000 kroner.

I forhold til gruppen af førtidspensionister, der besidder en vis arbejdsevne. Her er det meningen, at de skal revalideres og få en tilknytning til arbejdsmarkedet, der afspejler deres arbejdsevne.

Tanken bag reformen er, at alle skal bidrage til fællesskabet i det omfang, det er muligt. Hvis man har evnen, har man også pligten.

Al erfaring viser, at hvis man har stået uden for arbejdsmarkedet i en lang periode, har det ofte alvorlige negative indvirkninger for den enkeltes liv, som man bestemt ikke skal undervurdere. Tværtimod.

Når reformen på sigt forventes at give en besparelse på området, skyldes det en positiv konsekvens – og ikke en indtægtsnedgang for førtidspensionisterne. Det forventes, at en større andel af fremtidens førtidspensionister, der har en vis arbejdsevne, i et vist omfang får fodfæste på arbejdsmarkedet. På den måde sparer fællesskabet midler – og flere førtidspensionister får berøring med arbejdsmarkedet.

Reformen skal således (fortsat) holde hånden under de svageste, og samtidig sikre, at gruppen af førtidspensionister, der har arbejdsevne, får en fortsat tilknytning til arbejdsmarkedet.

I relation til muligheden for at tilvejebringe flere flex-jobs og revalideringstilbud sætter reformen barren højt for at få udnyttet den ressource mest optimalt, som en andel af førtidspensionisterne udgør.

Der er derfor behov for nytænkning, både i forhold til de revalideringstilbud og de job vi skal tilvejebringe. Naalakkersuisut vil derfor med vedtagelse af reformen etablere et samarbejde med relevante parter for at

skabe et mere rummeligt arbejdsmarked, som vort samfund har stærkt brug for. For at få indfriet målet om at få udviklet et rummeligt arbejdsmarked, skal alle nøgleaktører være med til at løfte opgaven. Udover selvstyret skal også kommunerne, de selvstyrejede virksomheder og de øvrige private virksomheder tage et medansvar. Sidstnævnte kunne blandt andet ske som led i deres CSR-politikker.

Med finansloven for 2015 gennemføres således en reform af førtidspensionsområdet. Målet med reformen er i højere grad at fokusere på at udvikle den enkeltes arbejdsevne for at bringe mange helt eller delvist tilbage på arbejdsmarkedet. Som led i førtidspensionsreformen skal der arbejdes videre med at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked, hvilket kræver en fokuseret indsats fra Selvstyret, kommunerne og virksomhederne. Indsatsen skal på sigt bidrage til en forøgelse af arbejdskraftudbuddet og dermed nedbringe behovet for tilkaldt arbejdskraft i en kommende, forventet vækst med nye jobåbninger.

Førtidspensionsreformen indebærer blandt andet, at personer i aldersgruppen op til 60 år, der er tilkendt førtidspension efter den gældende ordning, i løbet af en kortere årrække skal gennemgå en arbejdsevnevurdering samt eventuelt tilbydes et individuelt tilpasset revalideringsforløb.

Naalakkersuisut og Siumut, Atassut og Demokraatit er enige om, at det er nødvendigt med en helhedsorienteret og tværsektoriel indsats for at nå intentionerne bag førtidspensionsordningen og at evaluere reformen, når den har virket i nogle år.

Konkret vil konsekvenserne og forudsætningerne for førtidspensionsreformen indgå i de kommende bloktilskudsforhandlinger med kommunerne, herunder om hvordan de ekstra midler til kommunerne som konsekvens af reformen bedst kan udnyttes, og om det er tilstrækkeligt.

Sigtelinjer for en kommende arbejdsmarkedspensionsbeskatning

I dag har hovedparten af alderspensionisterne kun en meget begrænset pensionsopsparing. Det betyder, at forsørgerbyrden ligger hos det offentlige. Det er hensigten, at den enkelte på sigt skal bidrage med en større egenfinansiering af alderdommen. Det skal blandt andet ske gennem deltagelse i arbejdsmarkedspensionsordninger. I dag er de fleste overenskomstansatte omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning, men de øvrige grupper, herunder selvstændige erhvervsdrivende og fiskere, har som hovedregel ikke nogen pensionsopsparing, da dette er frivilligt. Det vil på sigt skabe en større ulighed blandt alderspensionister, hvis der ikke tages hånd om problemet.

En større grad af selvforsørgelse i alderdommen kan opnås ved at gøre det obligatorisk at deltage i arbejdsmarkedspensionsordninger. Derigennem sikres den enkelte alderspensionist en bedre tilværelse rent økonomisk, og samtidig betyder opsparingen, at forbrug og skatteindtægter udskydes til det tidspunkt, hvor de grundet den demografiske udvikling ellers ville mangle.

På FM2016 vil der blive stillet forslag om, at samtlige lønmodtagere skal være dækket af en pensionsordning. Det er målsætningen at sikre, at en alderspensionist, når ordningen er fuldt indfaset, får en indtægt svarende til mindst 70 % af indtægten inden pensionering.

I dag indbetales over 400 mio. kr. årligt på pensionsordninger. En betydelig del af indbetalingerne vedrører borgere, som på udbetalingstidspunktet ikke vil være bosiddende og dermed skattepligtige i Grønland og

skatten af udbetalingerne mistes derfor. I 2014 blev der indbetalt 140 mio. til ordninger i udenlandske pensionselskaber, hvilket svarer til mistede skatteindtægter på op til 58 mio. kr. Det er målsætningen at ændre skattereglerne, så Landskassen ikke mister skatteindtægten og samtidig sikre, at den enkelte pensionsopsparer ikke stilles ringere.

Sigtelinjer for en kommende alderspensionsreform

Sideløbende med reformen på arbejdsmarkedspensionsområdet vil der blive lavet en reform af alderspensionen, hvor et af hovedelementerne er at belønne øget grad af selvforsørgelse, herunder egen opsparing. Reformen sigter mod:

- At de svageste alderspensionister sikres et forsørgelsesgrundlag
- At indføre en grundpension, som først nedtrappes ved relative høje indkomster
- At indføre en tillægspension, hvor nedtrapningen reduceres sådan, at egen opsparing eller fortsat deltagelse på arbejdsmarkedet belønnes
- At mindske afhængigheden af en eventuel partners indkomst

Udgifter på alderspensionsområdet vil blive øget og en del af reformen er derfor at hæve pensionsalderen for at sikre, at den samlet set ikke belaster de offentlige finanser og medvirker til finanspolitisk holdbarhed.

Sigtelinjer for en kommende bolig- og skatteform

På skatte- og boligområdet er målsætningen at reducere det offentliges involvering på boligområdet og indrettet området på sådan en måde, at de, der kan, tilskyndes til at boligforsyne sig selv og at det offentliges indsats på området primært skal være til området, der ikke kan varetages af private.

Der arbejdes på en skattereform, blandt andet ved eventuel indførelse af et beskæftigelsesfradrag, som det kendes fra andre lande. Her er erfaringerne, at det særligt løfter lav- og mellemindkomsterne.

Parterne er enige om, at en kommende bolig- og skattereform skal have en god social balance og indeholde incitamenter til at flere kan boligforsyne sig selv sig samt har gevinst ved at uddanne sig og være i job.

Derudover analyseres selskabsbeskatningen, og det undersøges om lempelser af beskatningen, herunder ved eventuelt tilpassede afskrivningsregler kan medvirke til at øge investeringslysten og dermed skabe økonomisk vækst og nye jobs.

Bedre rammevilkår for erhverv og turisme

- Modernisering af erhvervslovgivning
- Adgang til danske erhvervsfremmeordninger
- Mindre administrativt bøvnl
- Større gennemsigtighed
- Handels- og eksportanalyse

Naalakkersuisut og den danske regering udgav i februar 2015 i fællesskab rapporten: *"Fremme af kommercielt erhvervssamarbejde mellem Grønland og Danmark"*, der indeholdt 12 konkrete anbefalinger til, hvordan Danmark og Grønland i fællesskab kan gøre det lettere for vores virksomheder at skabe vækst i fremtiden. Herunder kan følgende hovedpunkter fra rapportens anbefalinger fremhæves:

- *Garanti fra Eksportkreditfonden til kreditværdige grønlandske erhvervsprojekter.*
- *Arktisk låneramme under Den Nordiske Investeringsbank.*
- *Øget samarbejde mellem VisitDenmark og VisitGreenland om markedsføring af kombinationsoplevelser i Danmark og Grønland overfor det asiatiske marked.*
- *Hurtigere og mere smidig opdatering af dansk erhvervslovgivning, der skal gælde for Grønland.*

Der er enighed mellem partierne om, at der skal følges op på rapportens anbefalinger for dels at lette adgangen til danske erhvervsfremmeordninger, adgang til risikovillig kapital fra internationale investeringsbanker, sikre en moderne og opdateret erhvervslovgivning, dels grønlandske virksomheders adgang til at indberette digitalt til danske myndigheder.

Parterne er endvidere tilsvarende om, at der som led i digitaliseringsstrategien skal arbejdes på at skabe lettere adgang for virksomhederne til at betjene sig i det offentlige via digitale løsninger, herunder ved afregning mellem virksomhederne og det offentlige. Dette skal nedbringe administrativt bøvnl hos virksomhederne og effektivisere sagsgangene i det offentlige og sammen med andre konkrete initiativer bidrage til at skabe større transparens i det offentlige på erhvervsområdet.

Partierne ser frem til at drøfte resultatet af den påbegyndte handels- og eksportanalyse, når den foreligger.

- **Konkurrencedygtige krydstogtsafgifter**
- **Sigtelinjer for en kommende reduktion af udgiftsniveau for flypassagerer**
- **Tilskud til turismeudvikling**
- **Ny turismestrategi**

Parterne er enige om, at det aktuelle forslag på FM 2015 med at sænke krydstogtsafgifterne ikke kan stå alene i bestræbelserne på at gøre turismen til et egentligt bærende erhverv. Øget indtægter fra turismen skal på sigt bidrage væsentligt til øget vækst i den private sektor, øget beskæftigelse og dermed også øgede indtægter i kommunerne og i Selvstyret.

For at nå disse mål skal der arbejdes på at nedbringe priserne på rejser til og fra Grønland og internt i landet, blandt andet gennem en modernisering af landingsbanestrukturen. Den bebudede besparelse på 1,6 mio. kr. til at udvikle oplevelsesøkonomien bortfalder derfor. Midlerne vil gå til at understøtte initiativer i en ny turismestrategi i 2015, som drøftes med partierne inden endelig færdiggørelse. Strategien vil omfatte etablering af regionale visitorcentre for at sikre lokal beskæftigelse og forretningsmuligheder, organisering af turismeudviklingen med fokus på løft i regionerne og en plan for markedsføringsindsatsen.

Modernisering af fiskeriet

- **Aktivering af fiskeriudviklingspulje**
- **Systematisk forsøgsfiskeri – nye arter og områder**
- **Innovation – udnyt hele fisken**
- **Sigtelinjer for en kommende reform af fiskerilovgivningen**

Der er et bredt ønske om at få moderniseret den kystnære del af fiskeriet, at få nye arter og områder ind i fiskeriet for at øge de samlede fangster samt at få en udvikling i gang, hvor en større del af fisken anvendes, sådan som vore nabolande har formået i de senere år, fremfor at store dele af fisken ses som et biprodukt, der skal smides ud.

På finansloven har der gennem en årrække været afsat midler til nogle af disse formål i den såkaldte fiskerifinansieringspulje, hvor der kan overføres uforbrugte midler mellem finanslovsår. Midlerne i puljen har dog langt fra været brugt og der henstår i dag omtrent 30 mio. kr. til aktiviteter i 2015. Af samme grund er der i FFL 2015 ikke sat midler af i 2015, mens der i hvert af budgetoverslagsårene er sat 20,0 mio. kr. af årligt. I puljens levetid har der ikke været brugt 20 mio. kr. i et enkelt år. Derfor vil spørgsmålet om bevillingens størrelse først blive aktuelt i FFL 2016. Partierne er enige om, at der til brug for FFL 2016 skal udformes et forslag til en sammenhængende politik, der kan bidrage til at nå målene om at udvikle det kystnære fiskeri, for at skabe bedre rammer for et mere systematisk forsøgsfiskeri og for øget innovation i fiskerierhvervet. Herunder skal økonomiske, lovmæssige og administrative konsekvenser indgå.

- **Ressourcerenteafgifter – en fair betaling for at udnytte ressourcen**

Partierne er enige om, at fiskeressourcen grundlæggende er et fælleseje, som stilles til rådighed og der derfor kan kræves ressourcerentebeskatning af, hvis der er økonomisk basis derfor.

I dag gælder dette i praksis kun i det havgående fiskeri og enkelte fartøjer i det kystnære fiskeri med egenproduktionstilladelse. Det er der to grunde til. Dels er økonomien i det kystnære fiskeri langt fra så god som i det havgående, dels kan landingspligten i det kystnære fiskeri i nogen grad betragtes som en art ressourcerentebeskatning, da den indebærer kunstigt lave afregningspriser. I finansloven for 2015 lægges op til et øget provenu fra ressourcerentebeskatning i fiskeriet fra og med 2016, som følge af øget beskatning af dele af det pelagiske fiskeri. Naalakkersuisut vil som konsekvens udarbejde et forslag til EM 2015, der åbner op for en differentiering af afgiften på makreller fra og med 2016, så udenlandsk registrerede fartøjer i Østgrønland betaler en højere afgift på makreller end grønlandske. Endvidere lægges op til en afgift på fangst af sild og lodde. Der lægges ikke op til afgifter på det pelagiske fiskeri i Vestgrønland på nuværende tidspunkt, da fiskeriet stadig er på et meget indledende stadie.

Partierne er enige om, at det er væsentligt at ressourcerentebeskatningen er rimelig og bygger på et princip om, at fiskeriets aktører skal have mulighed for at skabe en sund økonomi og få forrentet deres investeringer på et passende niveau, samtidig med at det offentlige for en fair beskatning for at stille ressourcen til rådighed for erhvervet. Derfor skal kommende ny lovgivning bygge på valide data om økonomien i fiskerierne, og inddragelse af erhvervet i udformningen af lovgivningen og i bestræbelserne på at skabe gennemsigtighed omkring økonomien med og uden afgifter. Et udredningsarbejde er derfor nødvendigt ved forberedelsen af en mere generel ressourcerente-lovgivning, der skal have virkning fra 2017, og bygge på nævnte principper. Herunder indgår også et ønske fra partierne om at differentiere afgifterne for at animere til større produktion her i landet.

Fangst og landbrug

- Plan for styrkelse af virksomheden Great Greenland
- Indhandlingstilskud til sælskind
- Udvikling af landbruget - opfølgning på Landbrugskommissionens betænkning

Partierne er enige om vigtigheden af, at Great Greenland A/S fortsat er vigtig for at opretholde muligheden for at indhandle sælskind, særligt de steder, hvor de alternative indkomstmuligheder er begrænsede. Derfor er der behov for at styrke virksomhedens konkurrenceevne og skabe et kapitalgrundlag for selskabet, så der ikke løbende skal ske tilførsel af midler fra landskassen til Great Greenland A/S, udover de midler der tilgår selskabet via servicekontrakter.

Med finanslovens for 2015 tilføres 15 mio. kr. som et kapitalindskud, der skal bidrage til at øge soliditeten i selskabet og nedbringe dets finansieringsomkostninger. Partierne anser dette som nødvendigt, men ikke i sig selv tilstrækkeligt til at skabe en permanent positiv udvikling. Great Greenland forventes derfor i 2015 at udarbejde en ny virksomhedsstrategi sammen med relevante aktører, der skal bidrage til at trimme virksomheden og skabe et bedre fundament for afsætning af sælskind og dermed sikre fangererhvervet muligheder for fortsat at indhandle skind af god kvalitet.

Der er et politisk ønske om, at landbrugserhvervet fortsat skal udvikles. Landbrugskommissionens betænkning indeholder nogle relevante pejlemærker, som kan indgå i tilrettelæggelsen af fremtidens landbrugspolitik, herunder som input til, hvordan erhvervet mest hensigtsmæssigt kan understøttes økonomisk fra landskassen.

Der er i 2015 givet ekstra midler til udarbejdelse af en prioriteret handlingsplan til Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, som sammen med andre relevante aktører, er blevet anmodet om at operationalisere og konkretisere anbefalinger med belysning af de samfundsøkonomiske og budgetmæssige konsekvenser for det offentlige.

I dette arbejde forventes det også, at spørgsmål om erhvervets strukturproblemer kan løses på en måde, så landskassen ikke belastes unødigt og landbrugserhvervet gøres mere effektivt.

Frem mod FFL 2016 skal der med afsæt i disse overvejelser udarbejdes et forslag til indretning og størrelse af subsidierne til landbrugserhvervet, herunder eventuelle tilskud til slagteriet i Narsaq.

I finansloven for 2015 har partierne aftalt at afsætte 6,0 mio. kr. årligt på en reserve til nye initiativer, der kan udløses i forlængelse af godkendelse af nævnte handlingsplan som opfølgning på Landbrugskommissionens betænkning.

Et dynamisk og rummeligt arbejdsmarked

- **Ledighedsplan – mål og forventede effekter**
- **Særlig indsats for ledige 18-25 årige**
- **Evaluering ift. indsatsen rettet mod Ungemålgruppen**
- **Pejlemærker for en kommende plan for misbrugsbekæmpelse**

Partierne er enige om at fortsætte ledighedsbekæmpelsen, og særligt at fokusere på at få gruppen af unge gjort uddannelsesparate, til at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse og dermed øge mulighederne for at finde varig beskæftigelse. I dag er en uforholdsmæssig stor del af de ledige ufaglærte, og det må forventes, at der i stigende grad vil blive efterspurgt faglært arbejdskraft i fremtiden. Da der afsættes mange midler til ledighedsbekæmpelsen er det væsentligt, at der løbende evalueres på indsatsen og skabes større gennemsigtighed på ledigheds- og beskæftigelsesområdet for blandt andet at kunne differentiere indsatsen efter behovene.

For mange unge søger i dag ikke i gang med en uddannelse umiddelbart efter, at de har forladt folkeskolen. Partierne er enige om, at den netop gennemførte evaluering af folkeskolen skal følge systematisk og målrettet op sammen med relevante parter for at få gjort noget ved dette problem.

Partierne har noteret sig, at der også er igangsat en evaluering af ungemål-gruppen (15-18 årige), der ikke er kommet i gang med en uddannelse og ofte i gang med et såkaldt brobygningsforløb. Der anvendes mange midler fra kommunerne og selvstyret til at hjælpe de unge videre og gøre dem uddannelsesparate. Disse midler går blandt andet fra det egentlige uddannelsessystem, hvorfor det er væsentligt at behovet for disse brobygningstiltag på sigt nedbringes og der løbende evalueres på indsatsen.

Frem mod FFL 2016 efterlyser partierne en nærmere redegørelse for mulighederne for en mere ambitiøs indsats over for gruppen af unge mellem 18-25 år. Herunder skal der som led i kommende reformer af sociale ydelser og uddannelsesstøtte ses nærmere på mulighederne for i højere grad at animere flere til at tage en uddannelse og at skabe fundamentet herfor.

Bevillingen til Piareersarfiit hæves fra 2016 og frem årligt med 8,315 mio. kr. til en videreførelse af bygdeprojektet NUIKI – Nunaqarfinni Ilinniartitaanermik Kivitsineq, en opnormering af opkvalificeringstilskud (tilskud til aflønning af lærere) til fem udvalgte byer og til opstart af værkstedsaktiviteter til ikke-boglige aktiviteter i de byer, hvor der endnu ikke er etableret værkstedsforløb under Piareersarfiit.

Midlerne skal understøtte målsætningen om årligt at optage 250 unge til ikke-boglige aktiviteter på værkstedsforløb m.m. og skal endvidere sikre videreførelse af NUIKI, som vil indebære et uddannelsesforløb for 30 – 45 unge i 2 til 3 bygder. Disse tiltag er en integreret del af beskæftigelsesstrategien, hvor der er særligt fokus på at nedbringe ungdomsledigheden.

Midlerne hertil rokeres fra bevillingen til kompetenceudvikling via PKU-kurser. Bevillingen til disse kurser vil stadig være væsentlig højere, end det niveau i 2014 og tidligere år.

Partierne er enige om, at der skal gøre en målrettet indsats for at få rykket flere fra matchgruppe 2 og 3 til matchgruppe 1, hvor der vil være hurtigt til rådighed for arbejdsmarkedet, når der opstår jobåbninger.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at der med førtidspensionsreformen er lagt op til at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked. Selvstyret og kommunerne forventes at have et udvidet samarbejde derom, ligesom der er brug for et tværsektorielt samarbejde i en mere målrettet misbrugsbekæmpelse. Partierne vil i forbindelse med FFL 2016 tage spørgsmålet om en sammenhængende plan for misbrugsbekæmpelse op, herunder om hvordan denne bedst kan finansieres.

Partierne finder det vigtigt, at de prioriterede tiltag på social- og arbejdsmarkedsområdet kan gennemføres. Derfor er der behov for at afdække, om de afsatte ressourcer, organiseringen og de bagvedliggende processer muliggør dette i praksis. Herunder skal der ses på samspillet mellem forvaltninger, mellem Selvstyret og kommunerne, de afsatte personalemæssige ressourcer og systemunderstøttelse. En redegørelse heraf skal indgå i forberedelsen af FFL 2016.

Klare rammer for et velfungerende sundhedsvæsen

Partierne er generelt bekymrede for at gennemføre besparelser i Sundhedsvæsenet på det foreliggende grundlag. I 2015 forventes en besparelse på sundhedsområdet, hvis den ikke er af permanent karakter at være mulig. Det skyldes, at Sundhedsvæsenet har kunnet fremføre et større mindreforbrug fra 2014 til 2015, som kompenserer for besparelsen.

Partierne er enige om, at der skal udarbejdes en ny økonomisk analyse for sundhedsområdet forinden FFL 2016, idet den tidligere Deloitte-rapport herom i nogen grad er overhalet af blandt andet strukturreformen inden for sundhedsvæsenet.

Formålet med at udarbejde en ny rapport er at få et bedre grundlag for at vurdere det nuværende og fremtidige finansieringsbehov i sundhedsvæsenet, herunder at vurdere muligheder for effektiviseringer, med henblik på at tilrettelægge langsigtede politiske prioriteringer og beslutninger.

Som led i den forestående analyse skal der også kigges på samspillet mellem sundhedsvæsenet og kommunernes (forebyggelse og efterbehandling) for at afdække mulighederne for at optimere ressourceanvendelsen samlet set.

I forlængelse af rapporten skal der i en opdateret anlægssektorplan redegøres nærmere for investeringsbehov i sundhedsvæsenet, både med hensyn til bygningsmassen og i udstyr.

Rapporten og den efterfølgende anlægssektorplan har til formål, at der kan indgås et flerårigt politisk forlig om de økonomiske rammer for Sundhedsvæsenet. Det skal bidrage til at forbedre mulighederne for en langsigtet planlægning i Sundhedsvæsenet og til at skabe øget tryk omkring de tilbud, som befolkningen kan forvente i fremtiden på sundhedsområdet.

Stærke medier og et stærkt samfund

- Mediepolitik

Det er aftalt som en del af forlig på medieområdet om Finanslov 2015, at Naalakkersuisut arbejder for, at KNR fra 1. januar 2016 ikke længere er reklamefinansieret.

Naalakkersuisut agter at sikre dette ved at fremsætte ændringslovsforslag til Inatsisartutlov nr. 7 af 8. juni 2014 om radio- og tv-virksomhed på Inatsisartuts efterårsmøde 2015. Dette ændringsforslag vil fratage KNR muligheden for at sælge reklamer pr. 1. januar 2016.

I Finanslov 2016 kompenseres for nettoindtægten fra reklamevirksomhed, så den påtænkte lovændring i udgangspunktet ikke har produktionsreducerende virkning for KNR. Partierne er indstillet på, at en del af finansieringen heraf eventuel sker ved en omlægning af de eksisterende støtteordninger rettet mod medierne, idet de øvrige medier på antages at få betydeligt flere annonceindtægter, når KNR ikke længere må beskæftige sig med reklamevirksomhed.

Bedre økonomistyring i det offentlige og skånsomme besparelser

- **Udmøntning af 50 mio. kr.**
- **Effektiviseringspotentialer**
- **Produktivitetsudvikling i den offentlige sektor**
- **Digitalisering af processer og lettere adgang til det offentlige**
- **Strukturreform**

Partierne er enige om, at den offentlige sektor skal vokse relativt mindre end den private sektor i de kommende år. Det er en forudsætning for at skabe en holdbar økonomisk udvikling i selvstyret og kommunerne og for at skabe vækst i den private sektor.

Det indebærer, at der generelt skal arbejdes med løbende produktivitetsudvikling i alle sektorer, også i sektorer, som må formodes at skulle have tilført yderligere midler eksempelvis som følge af ændringer i demografien og øget uddannelsesaktivitet.

Partierne er enige om, at løbende produktivitetsudvikling er nødvendig for at skabe økonomisk råderum til politisk prioriterede initiativer. For at finansiere ændringsforslagene i nærværende aftale har partierne derfor besluttet, at P/L-reguleringen kun skal slå 50 % i gennem fra og med 2016. Undtaget for dette vil dog være kommunerne, sundhedsvæsenet og renoveringsopgaver. Gevinsten herved forventes at ligge i størrelsesordenen 15 mio. kr. årligt fra 2016, og vil således indgå i FFL 2016.

Partierne finder det vigtigt, at der arbejdes systematisk med digitalisering af processer, kompetenceudvikling, fælles serviceløsninger, systematisering af offentlige indkøbspolitikker og udgiftsanalyser på sektorområderne. Som led i forberedelsen af FFL 2016 skal der blandt andet ses nærmere på mulighederne for at nedbringe omkostningerne til brugen af eksterne konsulenter i Selvstyret og på mulighederne for at nedbringe de samlede omkostninger til IT.

Forløbet omkring udmøntningen af besparelser på 50 mio. kr. på administration og drift i selvstyret understreger behovet for at forbedre økonomistyringen i det offentlige og at skabe bedre beslutningsgrundlag for den type besparelser. Der er derfor brug for at gennemføre budgetanalyser på væsentlige udgiftsområder med jævne mellemrum. Dette skal styrke grundlaget for finanslovsudarbejdelsen, give bedre muligheder for at foretage prioritering og sikre en forsvarlig anvendelse af midler på finansloven.

- **Sigtelinjer for en kommende reform af budgetloven**
- **Strukturreform**
- **Pengestrømsanalyse Grønland/DK**

Partierne er enige om at der skal gennemføres en større revision af budgetloven i 2016. Revisionen skal skabe bedre rammer for en langsigtet, tværgående og overordnet prioritering som led i den økonomiske politik. Dette er af stor betydning for at sikre en holdbar økonomisk udvikling. Herunder er partierne enige om, at kommunerne også bør omfattes af den nye budgetlov. Kommunerne fylder allerede meget i den samlede offentlige økonomi, og med strukturreformen fra 2008 lægges op til, at flere opgaver skal flyttes til kommunerne.

Partierne er endvidere enige om, at der skal udarbejdes en såkaldt pengestrømsanalyse mellem Grønland og Danmark i løbet af det kommende år, herunder med inddragelse af Økonomisk Råd.

Anlægsinvesteringer

- Sektorplaner på alle væsentlige områder
- Prioriteringer mellem sektorer
- Principper for finansiering af anlægsinvesteringer
- 2-delt bevillingssystem på anlægsområdet
- Særtemaer:
 - Boliger – opprioritering af renoveringsindsats - større selvforsørgelse og byggeri efter behov, herunder flere ældrevenlige boliger
 - Lufthavne – et sammenhængende trafiksystem og lettere adgang til at komme fra og til landet
 - Uddannelse – flere i uddannelse
 - Udvikling af hele landet, herunder bygder og yderdistrikter

Partierne er enige om at arbejdet med at lave anlægssektorplaner på alle væsentlige områder (herunder bygderne) skal prioriteres højt, herunder frem mod FFL 2016. På en række områder forudsættes dette at indebære at samarbejde med kommunerne. Sektorplanerne skal blandt andet indgå som værktøjer, når der skal prioriteres mellem sektorer og ses på sammenhænge mellem disse.

Partierne er enige om, at det frem mod FFL 2016 skal, om den nuværende ordning med finansiering af anlægsaktiviteter i Nukissiorfiit bør fortsætte i uændret form. Herunder skal det afdækkes, om en del af fremtidige større lån til Nukissiorfiit med fordel kan ske uden om landskassen, og om den nuværende rentesats på 6 % er hensigtsmæssig.

Partierne finder, at delte finansieringsordninger mellem selvstyret og kommunerne eller uklarhed over ansvarsfordelingen besværliggør planlægning og administration i både kommunerne og Selvstyret. Som led i det videre arbejde med de enkelte sektorplan bør der så vidt muligt gøres op med dette forhold, så der bliver større klarhed.

Problemet med at skabe større overensstemmelse mellem bevillinger og forbrug på anlægsområdet har stået på i flere år. Partierne er enige om, at oplægget om et såkaldt to-delt bevillingssystem bør føre ud i livet, hvor det er muligt. Det indebærer, at der skal afsættes flere midler af til projektering i de først kommende år.

Dette kan fint harmonere med ønsket om at få bygget flere kollegier, bygninger til skolepraktik og ældrevenlige boliger. På finansloven for 2015 er partierne enige om at afsætte yderligere 5 mio. kr. i 2015 og 15 mio. kr. i 2016 til at projektere og igangsætte byggeri af flere ældrevenlige boliger. Midlerne hertil finansieres ved at rokere 20 mio. af den oprindelige bevilling til boligprojekter, der er afsat for 2018 på hovedkonto 89.72.12, så den samlede bevilling i 2018 bliver i samme størrelsesorden som i 2017. Samtidig prioriteres midler til projektering af standardkollegier og standardhaller til undervisningsformål for at kunne fremrykke den type byggerier i de førstkomende år. Tilsvarende prioriteres midler til projektering af en ny kunstskele for at kunne træffe beslutning om, hvorvidt den nuværende skole skal gennemgå en større renovering, eller det bedst kan betale sig at bygge nye lokaler til kunstuddannelsen.

Partierne har ligeledes efterlyst en mere målrettet om systematisk indsats for renovering af boliger i samarbejde mellem Selvstyret og Ini A/S. Der er udarbejdet et særskilt notat derom. Som led i finansloven for 2015 er partierne enige om yderligere at fremrykke denne indsats ved at flytte 10 mio. fra privatstøttet nybyggeri hvert af årene 2017 og 2018 til formålet, så midlerne til renovering forøges tilsvarende i 2015 og 2016.

Partierne er enige om, at der nu er brug for en sammenhængende plan for modernisering af lufthavnsstrukturen, som opfølgning på blandt andet Transportkommissionens betænkning og andre rapporter og analyser siden denne. Der er afsat midler i finanslovens for 2016 til at kvalificere et beslutsningsgrundlag herfor, som forventes klar til EM 2016. I dette forventes også at indgå et oplæg til finansiering af disse anlæg, der vil skulle stække sig over en længere årrække og indgå i en samlet sektorplan på området.

Bilag 1. Ændringsforslag til 3. behandling som følge af finanslovsaftale for 2015

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	Beskrivelse:
<u>Finansiering:</u>					
20.11.70	-2,6	-2,2	-1,1	-1,4	Reserve indlagt til 2. behandlingen af FFI2015
40.91.31	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	Revurdering af lovbunden udgift til 3. behandlingen
<u>Udgifter i finanslovsaftalen:</u>					
10.13.11	15,0	0,0	0,0	0,0	Indskud i Great Greenland A/S
64.10.17	1,6	1,6	1,6	1,6	Udvikling af kunthåndværk og oplevelsesindustri
20.11.70	6,0	6,0	6,0	6,0	Ekstra midler til Landbrug
<u>Omrøkeringer for drift i finanslovsaftalen:</u>					
64.01.04	0,0	-8,3	-8,3	-8,3	Bevillingen til PKU vil fortsat være større end i 2015
64.13.23	0,0	8,3	8,3	8,3	Nunaqarfinni Illinniartitaanermik Kivitsineq fortsætter
<u>Omrøkeringer for anlæg i finanslovsaftalen:</u>					
84.40.15	3,0	3,0	3,0	0,0	Projektering af standardkollegier
89.72.11	0,0	0,0	-10,0	-10,0	Bev. på 35 mio. kr. årligt i 2015-16 fastholdes i 2017-18
89.72.12	2,0	12,0	7,0	-10,0	Udjævnning af bevillingen i særligt BO-årene
I alt	23,5	18,9	5,0	-15,3	32,119 :! alt for 2015-2018
24.13.50		-11,0	-11,0	-11,0	:!usterung af 24.13.50 for at skabe balance